

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ระดับการรู้เท่าทันสื่อใหม่และพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช” มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งได้ตามลักษณะของการวิจัยดังนี้

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

- ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชานิติศาสตร์ที่เข้าอบรมชุดวิชา ประสบการณ์วิชาชีพนิติศาสตร์ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 178 คน

- กลุ่มตัวอย่าง ใช้การเลือกแบบเจาะจงโดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชานิติศาสตร์ที่เข้ารับการอบรมชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพนิติศาสตร์ก่อนสำเร็จการศึกษาทุกคนในปีการศึกษา 2559 จำนวน 178 คน โดยถือเป็นตัวแทนของ นักศึกษานิติศาสตร์ทั้ง 6 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

- เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกนักศึกษาที่เข้าอบรมชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพนิติศาสตร์ในภาคการศึกษาที่ 1/2559 และภาคการศึกษาที่ 2/2559 ให้ครอบคลุมครบทั้ง 6 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา จำนวนกลุ่มละ 2 คน แต่ครั้งมีนักศึกษาจำนวน 12 คนรวมจำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วม สอนหนักกลุ่มทั้งสิ้น 24 คน

- ใช้วิธีการสนทนากลุ่มนักศึกษา จำนวน 2 ครั้ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีเครื่องมือที่ใช้จำนวน 2 ชุด ได้แก่

2.1.1 แบบสอบถาม ใช้สอบถามนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เข้าอบรมชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพนิติศาสตร์ ในภาคการศึกษาที่ 1/2559 และภาคการศึกษาที่ 2/2559 รวมจำนวน 178 คน

2.1.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เข้าอบรมชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพนิเทศศาสตร์ ในภาคการศึกษาที่ 1/2559 และภาคการศึกษาที่ 2/2559 รวมจำนวน 24 คน โดยมีประเด็นคำถามต่อไปนี้

- 1) ท่านใช้เฟซบุ๊กหรือไลน์เพื่อประโยชน์อะไรบ้าง
- 2) ถ้ามีการส่งข้อมูลเกี่ยวกับแบบฝึก การบ้าน ข้อมูลการฝึกอบรม ข้อมูลการสอนเสริมผ่านเฟซบุ๊กหรือไลน์ ท่านมีความเห็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าสาขาวิชานิเทศศาสตร์ควรมีระบบการให้คำปรึกษา/ บริการตอบคำถามผ่านเฟซบุ๊กหรือไลน์หรือไม่
- 4) ท่านเป็นสมาชิกของเครือข่ายเพื่อนนักศึกษาหรือไม่ ด้วยวิธีใด
- 5) ถ้าสาขาวิชานิเทศศาสตร์จะจัดทำเฟซบุ๊กหรือไลน์โดยแยกตามกลุ่มวิชา ท่านคิดว่าอย่างไร

2.2 การสร้างเครื่องมือ ยึดตามเครื่องมือในการวิจัยแต่ละประเภท ดังนี้

2.2.1 แบบสอบถาม กำหนดข้อมูลในแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางประชากรศาสตร์
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก และไลน์
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดระดับการรู้เท่าทันสื่อใหม่ ซึ่งพัฒนามาจากงานวิจัยของ Jenkins (2006) และ Literat (2014) โดยการวัดระดับการรู้เท่าทันดังกล่าวเป็นการออกแบบคำถามเพื่อวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ชุดของคำถามทั้งหมด 48 ข้อเกี่ยวกับบุคลิกภาพ การมีส่วนร่วมทางสังคม วัฒนธรรม การปฏิสัมพันธ์ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ รูปแบบการเรียนรู้ และรูปแบบของการสร้างสรรค์ เพื่อวัดทักษะในการใช้สื่อใหม่ 12 ทักษะ

2.2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง กำหนดประเด็นสนทนากับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็น 3 ประเด็นใหญ่ ได้แก่ การประเมินพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก และไลน์ การประเมินความต้องการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนผ่านเฟซบุ๊ก และไลน์ และการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดระบบที่ปรึกษาทางวิชาการและบริการตอบคำถามผ่านเฟซบุ๊ก และไลน์

เครื่องมือการวิจัยได้รับการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน แล้วนำข้อมูลมาหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์: IOC) หลังจากนั้นได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองเก็บข้อมูลกับผู้มีลักษณะตรงกับกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยจำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามชุดนี้มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.825

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ใช้วิธีแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่เข้าอบรมชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพวิทยาศาสตร์ ในภาคการศึกษาที่ 1/2559 และภาคการศึกษาที่ 2/2559 รวมจำนวน 178 คน

3.2 ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เข้าอบรมชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพวิทยาศาสตร์ ในภาคการศึกษาที่ 1/2559 และภาคการศึกษาที่ 2/2559 รวมจำนวน 24 คน

4. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติอ้างอิง ได้แก่ ค่าสถิติ Chi-square ตามสมมติฐานต่อไปนี้

4.1.1 ระดับการรู้เท่าทันสื่อใหม่และพฤติกรรมการใช้สื่อเฟซบุ๊ก และไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์กับลักษณะประชากร

- ตัวแปรต้น ได้แก่ ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา อาชีพ

- ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการรู้เท่าทันสื่อใหม่ และพฤติกรรมการใช้สื่อเฟซบุ๊ก และไลน์

4.1.2 ระดับการรู้เท่าทันสื่อใหม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อเฟซบุ๊ก และไลน์

- ตัวแปรต้น ได้แก่ พฤติกรรมการใช้สื่อเฟซบุ๊ก และไลน์

- ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการรู้เท่าทันสื่อใหม่

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์ความต้องการ ความคิดเห็น และการให้เหตุผลในการเลือกของนักศึกษาเพื่อนำมาสร้างข้อสรุป